

L. Fuchs: New Kreuterbuch, 1543, Von Dâschelkraut.

Von Dâschelkraut. Cap. CCXXXIII.

(A) Namen.

Das Dâschel oder Seckelkraut, oder Hirtenseckel, würt zû unsern zeiten auff Lateinisch Bursa pastoria oder pastoris geheysen, von wegen der secklin darinn der same ist, welche einer hirtens tâschen gleich seind. Wie aber diß gewechß bey den allten genent sey worden, ist mir noch nit bewußt.

Gestalt.

Dâschelkraut ist ungevârllich anderhalb spannen lang. Sein stengel ist rund, und bekleydet mit blettern die seind dem weissen zamen Senff gleich, aber kleiner. Der stengelteylt sich in der hôhe in vil neben zincken, welche alle sampt an

Van tasjeskruid. Kapittel 233. (*Capsella bursa-pastoris*)

Namen.

Dat tasjes of zakjeskruid of herderzakje wordt in onze tijden op Latijns Bursa pastoria of pastoris geheten, vanwege dat zakje waarin het zaad is welke een herderstasje gelijk zijn. Hoe echter dit gewas bij de ouden genoemd is ge worden is me noch niet bewust.

Gestalte.

Tasjeskruid is ongeveer vijf en twintig cm lang. Zijn stengel is rond en bekleed met bladeren die zijn de witte tamme mosterd gelijk, echter kleiner. De stengel deelt zich in de hoogte in veel zijscheuten welke alle samen aan de topjes

den gipffeln weisse blümlin haben, darauf werden kleine secklin oder tâschlin, darinn ist kleiner und schwartzer same. Die wurtzel ist lang und weiß. (B) Statt seiner wachung. Das Dâschelkraut wechþt allenthalben auff den strassen, und neben den wegen, auff den mauren und in den gârtten. Zeit. Das Dâschelkraut blüet im Brachmonat und Hewmonat. Die natur und complexion. Dâschelkraut kület, zeücht zûsamen, und trûcknet. (C) Die krafft und würckung. Dâschelkraut mit essig zerstoßen und übergelegt, kület die hitzigen geschwulsten, unnd treibt hindersich allerley flûß. Ist auch gût diser gestalt gebraucht zû dem rotlauff, unnd denen so der mag entzündet ist. Es schreiben ettlich das diß kraut das blûten stelle, so mans nur in der hand halte. Das kraut gedôrrt und im rotem wein gesotten und getruncken, stelt allerley bauchflûß, das blûtspeien, unnd den überigen flûß der weiber. Es heylet auch allerley frische wunden, so mans gepulvert in dieselbigen strewet. Der safft des Dâschelkrauts hat auch gleiche krafft frische wunden zeheylen, so mans damit wâscht. Ein leinen zâpfflin in dem safft genetzt unnd in die nasen gethon stillt das blûten. Er ist gût getruncken zû der roten rhûr, denen so blût speien, unnd den weibern so zûvil fliessen. In die ohren so stâts eytern gethon, heylet er dieselben. In summa, Dâschelkraut ist fûrbündig gût zû der blûtstellung.	witte bloempjes hebben, daaruit worden kleine zakje of tasjes, daarin is klein en zwart zaad. De wortel is lang en wit. Zijn groeiplaats. Dat tasjeskruid groeit overal op de straten en naast de wegen, op de muren en in de hof. Tijd. Dat tasjeskruid bloeit in juni en juli. De natuur en samengesteldheid. Tasjeskruid koelt, trekt tezamen en droogt. De kracht en werking. Tasjeskruid met azijn gestoten en opgelegd koelt de hete gezwollen en drijft terug allerlei vloeiden. Is ook goed deze gestalte gebruikt tot de rode huiduitslag en diegenen zo de maag ontstoken is. Er schrijven ettelijke dat dit kruid dat bloeden stelt zo men het maar in de hand houdt. Dat kruid gedord en in rode wijn gekookt en gedronken stelt allerlei buikvloed, dat bloedspuwen en de overige vloed der wijven. Het heelt ook allerlei frisse wonden zo men het gepoederd in diezelfde strooit. Dat sap der tasjeskruid heeft ook gelijke kracht frisse wonden te helen zo men het daarmee wast. Een linnen klysma in dat sap genat en in de neus gedaan stilt dat bloeden. Het is goed gedronken tot de rode loop, diegenen zo bloed spuwen en de wijven zo teveel vloeien. In de oren zo steeds etteren gedaan heelt het diezelfde. In summa, tasjeskruid is voorbeeldig goed tot de bloedstelping.
--	---

Dodonaeus;

Van Tasjes kruid kap. LIII.

Vorm.

Pastoria bursa of tasjeskruid.

(Capsella bursa-pastoris)

Tasjes kruid heeft ronde, taaie steeltjes die een dertig cm hoog worden en lange, diep ingesneden bladertjes die op de bladeren van witte mosterd lijken, maar kleiner. De bloempjes zijn wit en groeien langs de steeltjes. Als ze vergaan dan worden het kleine tasjes of brede zakjes waarin klein, zwart zaad

ligt. De wortel is lang, slecht en wit.

Plaats.

Tasjes kruid groeit op de straten, bij de wegen en op ongebouwde, ruwe, steenachtige plaatsen.

Tijd.

Het bloeit meestal in juni en in augustus.

Naam.

Dit kruid heeft geen naam in Grieks noch in Latijn die hem door de ouders gegeven is, maar wordt tegenwoordig in Latijn Pastoria bursa, Pera en bursa Pastoris genoemd. In Hoogduits heet het Deschelkraut, Seckelkraut en Herten seckel, hier te lande tasjes of vorsekens kruid. In Frans bourse de bergier.

Natuur.

Tasjes kruid is koud en droog tot in de derde graad.

Kracht en Werking.

Tasjes kruid dat in water gekookt en gedronken wordt stelpt de loop van de buik, rode loop, bloed spuwen, bloed plassen en de overvloedige vloed van de vrouwen en allerhande bloedgang, hoe en op welke manier dat het gebruikt wordt en is daar toe zeer krachtig zodat sommige schrijven zeggen dat het 't bloed stelpt al wordt het maar in de hand gehouden of over het lichaam gedragen.

Von Meüszôtlín